

Odboj přes všechny stránky indexu

ROMÁN HRDINOVÉ REFLEKTUJE STUDIUM NA FILOZOFICKÉ FAKULTĚ KONCEM 80. LET

Většina ohlasů jakékoli románové tvorby se nedokáže vyvarovat uvažování o příběhu jako základním předpokladu existence celého žánru. U zjevně nedějových románů bývá tento rys textu podtrhován mírným šokem, jak je při tloušťce románu vlastně možné něco statického napsat a následně učít. Očekávání příběhu je samozřejmě návyk získaný četbou děl, jež hrají od 19. století v literatuře prim a stála právě na dějovosti. Potíž tohoto stavu je v tom, že rádnemu zhodnocení unikají texty, které používají záměrně minimalizovaný příběh jako zázemí pro zachycení nehnutelnosti a „příběh“ jim slouží pouze ke konstatování, že zachycované události se holt musejí dít za sebou, protože existuje čas. Toto míjení se „touhy ohlasů“ s „cíli textu“ je patrnou například na dosavadní reflexi románu Hrdinové, jenž pohledem tehdejších studentů zachycuje absurdní rozpoložení katedry historie na pražské Filozofické fakultě na konci roku 1988 a začátku roku následujícího. Kdyby se však vše, s čím se autoři Petr Luňák a Marek Pečenka svěřují, odehrálo nikoli v průběhu týdnů, nýbrž jednoho výukového dne v kterémkoli semestru studia, vyšlo by to nastejno.

Podstatné je tu totiž zachycení starostí a stavů, s nimiž se mohou setkat pouze univerzitní studenti. Zažili to všichni, kdo některou vysokou školou prošli: setkání s ambiciozními kantory, kteří myslí v prvé řadě na blaho studentů, a do seminárních prací jim proto doporučují citovat své vlastní studie, vynalézavé závody s jinými učiteli a spolužáky o udělení atestací bez práce, bezpředmětné nahánění předem ztracených lásek, na jehož konci je poznání, že vyvolený byl kravský omylem, a překvapení ze setkání s někým novým, koho jsme dosud přehlíželi (tentohle pohádkový rámec vztahů reálně existuje, to si nebude zapírat). Anebo pijatiky se spolužáky dlouhé několik dní a nocí a plné starostí o osud lidstva, jak by si ho přáli vidět intelektuálové. V paměti zřejmě každého byvšího studenta ulpívají jeho studentská léta jako něco výsostně originálního, co v historii lidstva dosud nemělo obdobu, a nemůže proto ani být překonáno. Romány o tom ale naštěstí píše málokdo. Pečenkovo a Luňákovu jistě fabulované a pro potřeby textu přikrášlované líčení jejich studijních let je umocněno a snad legitimizováno tím, že na ně přišlo v neobyčejné době rozjuchané přestavby socialismu, jež byla signálem konce celé jedné éry v Evropě. Jen to tehdy ještě nemohl nikdo vědět, takže rozhodnutí skon-

LUKÁŠ NOVOSAD

**V paměti
asi každého
byvšího
studenta
ulpívají jeho
studentská
léta jako něco
originálního,
co v historii
dosud nemělo
obdobu,
a nemůže
proto ani být
překonáno.
Romány
o tom ale
naštěstí píše
málokdo.**

Petr Luňák, Marek Pečenka

čit s románem na jaře 1989, plném polských příslibů, že ke změnám může dojít, byl chytrý autorský tah.

Přitom pokračovat se asi mohlo, vzhledem k tomu, že rukopis prý měl na pět tisíc stran; ostatně autoři již přemýšlejí nad dalším dílem. Dosavadním vymezením však znásobují význam titulu i podtitulu svého románu. Jsou studenti opravdovými hrdiny? Anebo je to míňno ironicky a považují se za sraby? Vyhrávají nad svými touhami? Nad pokušením, jež jim způsobují jednak dívky, jednak a především nátlak a volání vyučujících po jejich větší politické angažovanosti? Vyhrávají mlžením a mlčením nad nenáviděným režimem? Vyhrávají nad ním účastí na demonstracích během Palachova týdne? Anebo odvahou odmítnut schůzku s estébákem? Je to vše onen humor bez vtipu, jímž se hájí podtitul knihy? Je tedy výmluva, že výsledek není tak vtipný, jak by si přáli, neboť čas jejich studia vtipný nebyl?

Hlavní hrdina Richard Míča jako by v sobě pojil Škvoreckého a Kunderovy postavy a svým jednáním syntetizoval tehdejší společenský vztah k zakázané literatuře. (Však oba autoři jsou v románu záhy zmíněni.) Přežívá tupost vojenských šarží a čas tráví vymýšlením, jak se vyrovnat s nezájmem nebo přílišným zájmem dívek. Zavazovat si jejich lásku neustále zkouší skrze své znalosti operní hudby. A ovšem žertem jeho studia se stává zápolení s autorstvím „provolání mladých historiků“ na obranu řádu před působením nekalých živlů, jež mu bylo určeno jedním z kádrových kantorů... Jak se v takovém mumraji stát hrdinou?

Petr Luňák, Marek Pečenka: *Hrdinové*. Humoristický román bez vtipu. Dokořán, 296 s. 249 Kč.